

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmertetlen levelek csak ismert
kezektől fogadhatók el.

Kiadó hivatal:

Réthy Lípót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénsek és
kiadása körüli panaszok bérmertve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3.50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petisior egyszeri hirdetésnél 6 kr. s minden következőknél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.
Nyílt-tér sora 15 kr.

Az első folyamodású bíróságok ügye.

Pest, május 5.

(a.) Hetek, sőt havak óta lázas ingerültségben tartja az országot s a képviselőházat az első folyamodású bíróságok rendezésének kérdése. A rendezés szüksége és alapelvei felett az ország közvéleménye már majdnem két év előtt ítélt, midőn helyesléssel fogadta az igazságügyminiszter ide vonatkozó törvényjavaslatának elsőjét mely az első folyamodású bíróságoknál, érvényre emelte azon elvet, melyet régi közjogunk a másod és harmadfolyamodású, a váltótörvényszéki bíróságok stb. körül kezdettől fogva alkalmazott, s mely a modern korszak követeléseinek is megfelel. Ez a bírák állami kinevezése. Az igazságszolgáltatás az állami souverainitás folyománya, az állam attribútuma, az ő nevében kell, hogy kiszolgáltassék s így egészen jogos volt azon intézkedés, mely a justiciát a helyhatóságok jogköréből kivette s az állam kezébe tette le.

Elvben az igazságügyi reform legfontosabb része már az első törvényjavaslat elfogadásával meg lőn oldva. A gyakorlati nehézségek egész sora azonban csak azon törvényjavaslat tárgyalásakor toltult előtérbe, mely az első folyamodású bíróságok számát és székhelyeit állapítja meg. Itt a legkülönbözőbb, a legellentetesebb érdekeket kielégíteni, a legelterőbb nézeteket összeegyeztetni kellett. Nem vala szabad a történeti hagyományokkal vélekedni, de az új alakulatok figyelembe vétele szinte elkerülhetlenné vált. A régi törvényszéki székhelyek nagy része kereskedelmi s közművelődési tekintetben háttérbe szorított új fiatalabb városok által; egyiket a múlt, másikat a jövő vagy a jelen ajánlotta. Itt politikai, ott közgazdasági s állami szempontok toltultak előtérbe, szóval a bírósági székhelyek körül annyi eltérő igény került napvilágra, hogy kielégítésük egészen lehetetlen volt. A miniszterium első idevonatkozó munkálata a képviselőháznak nem tetszett, reá bízta tehát egy jobbnak alkotását. A képviselőház huszonöt tagu bizottságot küldött ki a kérdés eldöntésére. E bizottság három munkálatot is alkotott, de utóbb mindegyiket maga desavouálta. Végre megtörtént a megállapodás, melyet az igazságügyminiszter is elfogadott. Az új munkálát értelmében a kijelölt helyeken 115 törvényszék és 407 járásbíró lett volna felállítandó.

Ekkor azonban egy más kérdés merült fel, melyről előbb mind a kormány mind a huszonötös bizottság megfellebbezett. A pénzügyi kérdés, a bíróságok felállításának költségei. A fennemlített bíróságok évenként 12 és fél millió frtnyi kiadással terhelték volna az országnak úgy is eléggé megrakott vállait. Mai deficitus időnkben a teher csaknem elviselhetlen volt s így egyszerre — kissé későn ugyan, de végre még is elég korán — a pénzügyminiszter avval állt elő, hogy az új munkálát ez idő szerint finanszialis okoknál fogva kivihetetlen. Tegnap a minisztertanács több órán át foglalkozott a kérdéssel s ott azon megállapodás hozott, hogy törvényszék csak 102, járásbíró pedig csak 360 alkotassék, miáltal a költségek 1—2 millióval lejjebb fognak szállani. Mihelyt a bíróságoknál az ugynevezett fizetési kategóriák rendszere fog alkalmaztatni, ezen megtakarítás még inkább emelkedik s az első folyamodású összes törvényszékek évi költségvetése 8 millió frtnál nem fog többre menni.

A Deák-párt tegnapi értekezletén elvileg elfogadta a kormány javaslatát, melyet formulázott alakban ma fognak elterjesztetni s megvitatni. Valószínű, hogy a kényes kérdés ma végleg megállapított.

Lapunk mai számához egy negyed iv melléklet van csatolva.

tik s a képviselőház a huszonötös bizottság revideált munkálátát vita nélkül en bloc elfogadja. Megtámadhatlan, föltétlenül helyes leszen-e ezen új munkálát, azt ma már azon okból sem vizsgálhatjuk, mert az illető munkálát el sem készült. Azonban bármilyen leszen is, jobb lesz a mostani anarchiánál, s ha elfogadtatik, meg lesz téve az első lépés igazságszolgáltatásunk reformjához. A hiányokat majd kimutatja az idő s egy későbbi törvényhozásnak leszen feladata, hogy azokat kipótolja. Ma mindekelőtt az a fődolog, hogy a kérdésben valami történjék, hogy határozat hozassék, melynek alapján a reform megindulhat. Az új javaslat talán nem egy helyi érdeket sértend; de mindenesetre eleget fog tenni azon általános, országos és főérdeknek, mely azt kívánja, hogy az első folyamodású ítélőszékek számának és helyének meghatározásával az egész igazságügyi reform megindítása lehetővé tétessék.

Az országos honvédség-egylet

e napokban fejezte be munkálátát, s az 1848. és 49-ik évben rokkant s munkaképtelenné vált honvédek s illetőleg azok özvegyei közül összesen 1484-et sorolt a nyugdíjazandók közé:

Ezekből:			
ezredes	1	ezredes özvegye	1
alezredes	1	alezredes "	2
őrnagy	5	őrnagy "	2
százados	17	százados "	12
főhadnagy	20	főhadnagy "	8
hadnagy	33	hadnagy "	12
őrmester	75	őrmester "	13
altiszt	185	altiszt "	18
kőzharcos	843	kőzharcos "	133
összesen 1148		összesen 301	
Együtt 1484.			

Ezeknek segélyezésére évenként mintegy 60,000 frt szükségeltetik.

Az országos honvédség-egylet évi jövedelme a fennkített összeg fedezésére távolról sem lévén elegendő — a kezelő bizottság csak egy, az 1848-9-ik évben rokkant és munkaképtelenné vált honvédek segélyezésére ő felsége által legkegyelmesebben engedélyezett sorsjáték alpból előleg felvételét véleményezte lehelyesebbnek azon célból, hogy a nyugdíjazandók mennél hamarabb és pedig 1871. január 1-től számítva lépessenek a közös hadseregnek öt évi szolgálat után járó élvezményeikbe.

Ez lévén az ügy állása, nagyon üdvös volna, hogy a honvédség-egylet pártfogói oda hatnának, hogy a fennevezett sorsjáték mennél nagyobb számmal keljenek el s a különböző címek alatt ugyan ezen célból alakult egyletek az országos honvédség-egylet egylet, mely működését e szerint már tette is megkezdte, a közös s magasztos cél gyarapítására egyesülének. A nyugdíjazandók névsora legközelebb a lapok útján is közhírré fog tétetni.

Vasuti értekezlet.

— A pár nap előtt Pesten tartott értekezlet-ről, melyen az összes osztr. és magyar vasutak képviselve voltak, hiteles forrásból a következőkről értesülünk. Az értekezlet első és fő tárgyát az osztr. és magy. szövetség i tariffa képezte. Beható tanácskozmány után Fst inspector indítványára elhatározott, hogy az osztr. államvasut új tariffája alapján csoportonként kell az egységes osztályozást és a közvetlen fuvartételek felállítását foganatosítani. Egyelőre tehát a tiszavidéki, az alföldi és az osztr. állam-vasut fogja a munkálátokat e célból felvenni, s utánuk aztán a többi vonalak is csatlakozni fognak.

A tanácskozmány második tárgyát az egységes kocsi szabályzat behozatala képezte. Az erre vonatkozó eszmecsere alapján egy bizottság küldetett ki a javaslat elkészítése végett, mely egyelőre Bécsben fog ülésezni s aztán az összes osztr. és magy. vasuti társulatok meghallgatása után üléseit Pesten fogja folytatni.

Határozatba ment ezután, hogy a mérsékelt gyorszállítás érdekében valamennyi vasut fel fog szolgáltani, miszerint az osztr. államvasut intézkedéseit magukévé tegyék.

Végül azon közöhalj nyert kifejezést, hogy a teendő intézkedések összehangzatos és egyöntetű megállapítása végett jövőre felváltva Bécsben és Pesten tartassanak vasuti értekezletek.

Alkalomszerűnek tartjuk e tanácskozmányra megjegyezni, hogy a belforgalom érdekében igen kívánatos volna, miszerint a magyar korona területén levő vasutak mindenkéltől egy mással állapítsák meg egyöntetűleg intézkedéseiket és határozataikat. Mert az államösszetartozandóság fogalmát a vasutaknak sem szabad feledni. Ha az az hazai belforgalmi érdek ki van elégtve, más államok s nevezetesen a szomszéd osztr. állam vasutáival is tarthatnak konferenciákat. De mielőtt a magyar vasutak ügyeiket egymással nem rendezték, korán van kosmopolitikus érdekek útján járni.

Lajthántulról.

Bécs, máj. 5. A reichsrath mai ülésében a min. elnök kormányi javaslatot terjeszt be a Galiciát illető alaptörvényi határozmányokra vonatkozólag:

1. §. Galicia a birodalmi képviselétről szóló alaptörvényben meghatározott számú képviselőket küld a képviselőházba és a reichsrathba; azon esetben, ha a képvis. ház tagjainak száma nagyobb bittatnék, a galicziai képviselők száma is aránylag fog nagyobbítani, alkotmányos uton, birodalmi törvény által; a galicziai orsz. gyűlés saját kebeléből választja a reichsrathba küldendő képviselőket, az orsz. gyűlési megbízási idő tartamára.

2. §. Föntartja az 1867. decz. 28-án kelt törvény 7. §-ban megállapított elrendelést a közvetlen választásoknak; a közvetlen választások keresztülvitelére vonatkozó módosítások tétele azonban a birodalmi törvényhozásnak tartatik fön.

3. §. Felsorolja azon ügyeket, melyek az országgyűlés hatáskörébe átmennék és pedig: törvényhozás a keresk- és iparkamarák, hitel- és biztosítási intézetek és bankok iránt, (kivéve a pénzügybankokat); továbbá takarékpénztárak, népiszkolák, gymnasiumok és egyetemek berendezése iránt, a reichsrath által az ezekre nézve megajánlott dotatió keretén belül; hatáskörébe tartozik szintén a rendőri büntető törvényhozása, a mennyiben ez a parancsok és tilalmak keresztül vitelére kibocsátott országos törvények elleni kihágásokra vonatkozik; törvényhozás a toloncozás eszközése és költségei; gyámságok és gondnokságok, békebírák behozatala, az egyes bíróságoknál behozandó hatáskör és eljárás iránt; továbbá az országban fönálló politikai közigazgatási első és másodfokú hatóságok szervezése iránt, a reichsrath által megajánlott dotatió keretén belül; erre nézve fön tartatik a birodalmi törvényhozásnak azon joga, hogy azon esetben, ha ezen szervezés a birodalom szükségleteinek kielégítésén meg nem felelne, saját közvegeket, a galicziai dotatió aránylagos alábbszállítása mellett, fölállítani.

4. §. Galiciát a koronánál egy külön miniszter képviseli.

5. §. Galiczia részére a legfelsőbb törv. szék és semmitő széknek egy külön senatus állittatik föl Bécsben.

6. §. E törvényt csak a galicziai orsz. gyűlés hozzájárulásával a birodalmi tvhozás útján lehet módosítani; határozatok erre nézve a reichsrath mindkét háza által kétharmad többséggel hozhatnák.

Bécs, máj. 5. A reichsrath folytatolagos ülésében a honvédelmi miniszter a rendőrség újja-szervezésére tvjavaslatot nyújt be. A miniszterelnök egy legfőbb törvényszék felállítását tárgyában tett interpellációra felelvén, kijelenti, hogy a kormány e tárgyval erőlyesen foglalkozik, az illetékesek körvonalozása azonban nagy nehézségekre akad. A tárgyalások szakadatlanul folynak az egyes miniszteriumok közt, az illető tvjavaslat benyújtását mindamellett még nem tehet meghatározni. Dinstl a közvetlen reichsrathi választások mellett tett javaslata mellett érvel, utalván az e tárgyban érvényre emelt általános argumentumokra: majd kimutatja a reichsrathnak a tartománygyűlésekből való elkülönzésének szükségét s hangsúlyozza, hogy javaslata nagy szótöbbséggel az alkotmánybizottsághoz utasittatik. (Az odautasítás mellett szavaztak a lengyelek is, míg a tirolak, a nemzetiek s többen a centrumból ellene voltak.)

Bécs, máj. 5. A reichsrathban hosszas vita fejlődött ki a kereseti vállalatoktól szedendő adó fölött, melyet Perger, Depretis, Gross Gusztáv (ez utóbbi az indokolt napirendet hozván indítványba) Kuranda és Glazer elleneztek. Miután a kormány képviselői szintén a bizottság javaslata mellett beszéltek, a napirendetérés mellőzésével, a részletes vita kezdetik meg.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, május 5.

(I. x.) Elnök: Somssich Pál dél előtt 10 óra után nyitja meg a képviselőház mai ülését.

Napirend: Az első folyamodású bíróságok rendezéséről törvényjavaslat részleteinek folytatolagos tárgyalása.

A kormány részéről megjelent: Tóth V., dr. Pauller Tivadar, Gorove I., gróf Andrassy Gyula.

A tegnapi ülés jegyzőkönyve felolvastatván, hitelesített.

Elnöki előterjesztések után Németh Albert bizonyos Tolnai nevű egyén azon kérvényét mutatja be — a ház derűltése közt — melyben ez az igazság- s pénzügyért vád alá helyezni kéri.

Tancsics Mihály a tegnap letárgyalt Orbán-Bíró-féle sajtóperről szólva, interpellálja az igazságügyért, a bíróságok által elkövetett igaztalanságok miatt.

Gorove István viz-szabályozási trvjavaslatát mutatja be.

Tóth Vilmos sajnosan jelenti, hogy az országban megzavart közbiztonság miatt, a kir. biztosságot ez időn sem szüntetheti meg, s azért 140,000 frtnyi póthitelt kér s erről tvjavaslatot ad be.

Zsedényi Ede: Ily tvjavaslatot csak a pénzügyér adhat be.

Tóth Vilmos jelenti, hogy ennek tudtával lett e javaslat beterjesztve.

Vukovich Sebő észrevételei után e tvjavaslat a pénzügyi bizottsághoz utasított.

Napirendre térvén a ház, mindenek előtt Halmossy Endre által beadott következő módosítás:

25. §. helyébe:

„Az 1868. I. t. cz. 2. §-ban érintett központi telekkönyvi hatósággal a pesti kir. törvényszék ruháztatik fel.

A telekkönyvi hatóság teendői a kir. törvényszékek hatáskörébe tartoznak; a telekkönyvek vezetését és kezelését az azok mellett szervezett telekhivatal végezi.

Azonban az igazságügyminiszter felhatalmaztatik, hogy nagyobb telekkönyvi forgalommal bíró vagy a törvényszék székhelyétől messzebb eső járásokban, a járásbíró telekkönyvi hatósággal felruhazza. — Az ily járásbíróknál a telekkönyvi ügyek a járásbíró vagy helyettesének elnöke alatt egyik albiró és a telekkönyvezetőkől összeállítandó tanácsülésben intéztetnek el.”

Györfy Gyula illetén szóló módosítás:

A 25. §. utolsó bekezdése következőképen fogalmaztassék:

„A miniszterium törvényjavaslatot fog legközelebb az országgyűlés elé terjesztani az iránt: hogy mely nagyobb telekkönyvi forgalommal bíró, vagy a törvényszék székhelyétől messzebb eső járasok közsegeinek telekkönyvei vezetessenek a járásbíró felügyelete alatt a járásbírósnál szervezendő telekhivatal által olykép, hogy az ügydarabok előadás és elintézés végett hetenkint legálább egyszer a törvényszékhez küldessenek be.”

Valamint következő módosítás is tárgyalatott:

„A 25. §. harmadik bekezdése végén e szavak: ha ezt már eddig is gyakorolták, kihagyandó.

beadja:

Gonda László s. k.

Horvát Döme a kormány részéről hajlandó a javaslat eredi szövegétől elállni, — a beadott módosítások közül csak is Halmossy módosítványát kész — de csak némi módosítás után — elfogadni. — Így a módosítvány 1. alineaja megmaradván a 3. alinea helyett új szerkesztet ajánl.

Györfy Gyula utaz azon szétdarabolásra, mely a tvjavaslattal céloztatik; saját módosítványát visszavonja és Halmossy-ét vállalja el azon hozzáadással, mit ma Horvát Döme adott be; de ehez még oly pótmódosítást tesz: hogy nagyobb járásbírók telekkönyvezési joggal ruháztassanak fel.

Hódossy Imre előadó a ház böles belátására bizza, melyik indítványt fogja elfogadni.

Die rich Ignáz meg nem állhatja, hogy e nagyfotosságú kérdéshez ne szóljon; kinyilatkoztatja, miszerint sem a tvjavaslatot, sem a beadott módosításokat el nem fogadhatja.

Halmossy Endre: Külföldön ezen ügyeket egyes bíró intézi el, de nálunk ezt most tenni nem lehet, ezt csak akkor lehetend kivinni, mikor a körjegyző intézménye életbe lesz léptetve.

Halász Boldizsár a sajtóbírósg illetőleg esküdtzéki intézmény hiányairól szól, és Györfy módosítványát tartván egyedül törvényesnek, azt elfogadtatni kéri.

Tiszá Kálmán: Nem áll, hogy a törvényben a kormánynak utasítást kimondani ne lehessen. — Mióta Halmossy megmagyarázta módosítását, azóta azt épen nem érti. — Mert a miniszteriumnak e tekintetben tisztult nézetei nincsenek, azért meg kell töle tagadni a meghatalmazást; hiszen e részben néhány hó alatt már négyszer változott a kormány nézete. — Györfy módosítását pártolja.

Máttyus Aristid ott óhajta a telekkönyvi hatóságot, hol a lakosok száma, viszonyai stb. ezt megkívánja; de ezen hatóságokat járásbírósgokká tenni nem kívánja. Györfy módosítását pártolja.

Vidlicskay József szintén Györfy módosítványát mellett emel szót.

Paczolay János: Mig a birtok telekkönyvezési törvény által szabályozva nem lesz, addig a birtok-hitel emelkedni nem fog; azért ezen

törvényjavaslat beadására kívánta volna a minisztert utasítani. Oly módosítást ad be, mely szerint járásbíróskodást a miniszter csakis a ház utólagos jóváhagyása mellett létesíthessen. — (Helyeslés — balról.)

Hódossy Imre kérdi Paczolayt, vajjon a kormány módosítását elfogadja-e?

Paczoly István: Igen.

Hódossy Imre azon módosításokat fogadja el, melyet Halmossy és Paczolay adtak be.

Horvát Döme is elfogadja ezt.

A ház Halmossy-Horvát-Paczolay módosítását fogadja el.

Most a 26—38. §-sok tárgyalattak, melyek észrevétel nélkül s csak némi irányi módosítással lettek elfogadva. — Ezzel a törvényjavaslat befjeztetett.

A mai ülés vége d. u. 2 óra után. — Legközelebbi ülés holnap d. e. 10 órakor.

Román lapszemle.

(K—t.) A „Gazeta Transilvaniei“ a brassói testvérülési ünnepéről így ír: Ez egy bizonyítéka annak, hogy a románság lelke mélyből óhajti, hogy a legbarátságosabb és összhangzóbb egyetértésben éljen Erdély többi lakóival, ha ezek hajlandók ennek kedvéért velük jogegyenlőségben élni, s lemondani azon ideáról, hogy felettük lenyüggő suprematiát gyakoroljanak. Mert ur és szolga között nem létezett soha, és nem is létezhetik barátság s összhangzás, s legkevésbé Erdélyben, hol minden kő a románságon elkövetett jogtalanság miatt jajdulva föl (?), a románság politikai joga elismeréseért küzd. Noha a Brassóban lefolyt pangerman és magyar-román ünnepélyben részt nem vett, miután mind a két politikai fontossággal bir, szükségesnek tartja azokat a maguk mivoltában, s indokaiknál fogva előadni. Midőn ugyanis a fiatal szászok, mint a pangermanismus rajongói a „hazafiatalan“ tüntetéseket megkezdették, s a rendezendő ünnepély eszméjét megpendült, ez a magyar és románságnál azonnal előidézte a visszahatást. Különféle hírek keringtek, a románok azonban egyszerű nézői akartak maradni a komédiának, daczára, hogy ő is, mint a magyar székielem, méltó bosszankodással fogadta azt. Ez azonban nem történhetett így, miután az ellenforrongásra a szászok előkelői úgy nyilatkoztak: hogy a magyarok elég okosak, az oláhok elég gyávák arra, hogy demónstrációjukat meg ne akadályozzák. Erre a románok is mozogni kezdtek, s a magyarokkal kezét fogták, noha a szászok a románságra minden lehető gunyt szórtak; hogy a székiele arisztocrátiával koquetíroz, s hogy ezáltal akarja a miniszteriumot megnyerni a görögökkel szemben, a sz.-háromság templom ügyében, hogy iskolai subventióját feltlí szb.

Egész a mult évig az erdélyi szászok voltak azok, kiket mindenki a legtögyökresebb „Gross-österreicher“-eknek tartott. Ez azonban hibás feltevés volt. Az 1870—71 év is megmutatta, hogy a fiatal nemzedék, a fiatal szászok nem árulnak zsákban macskát, s hogy nyíltan kacsingatnak Berlin felé. A pangerman ünnepélyen a Germania szobrával feldiszipített teremben, hol a „german“, toasztok tartattak, többek közt a közetkező felírás is volt:

Aller Wasser König ist der Rhein;
Die Donau soll seine Gemahlin sein.
Wer im Krieg Unglück will ha'n,
Fang es mit dem Deutschen an.

Ehez nem kell commentar, de megadta a re-vanchet a magyar-román nép azon fényes s lelkesült testvéri ünnepélyvel, melyet a lapok olvasói már ismernek, és a mely elég figyelmeztetés a nagytratór nagy német uraknak.

A „Telegrafulu Romanu“ a folyó évi görög keleti synodusról írja, hogy azon felvételt ezen vallásfelekezet legkényesebb kérdése, mely azonban a legégetőbb kérdés is, miután a nemzet azon napszámásairól szól, kiknek csakis kötelezettségük van, anélkül azonban, hogy ezért

bár a legkisebb javadalomban részesülnének. Ezek a görög keleti vallás lelkeszei, kik hazánk összes honoratiarai közt legkevésbé vannak honorálva, ugy annyira, hogy mondhatni a legnyomorultabb anyagi helyzetben szenvednek, s csakis ha lelkeszi foglalatosságaik mellett egyéb után is néznek, ugy juthatnak egy kis kényelemhez. Ez oly sürgős kérdés, s a segítés oly kötelessége a synodusnak, hogy ez előtt minden más háttérbe kell hogy szoruljon, véli a „Telegrafulu“.

A románság azonban erre nem hajtott, mert látta, hogy a pangermanismus veszélyének, mely a közös hazát fenyegeti, ellent kell állani. „Mert midőn a haza, közös anyánk ves élyben van, midőn annak leigázása mellett kél fel valaki, akkor a belviszálynak s ellenségeskedésnek el kell nómulni mindaddig, míg a külső veszély elvonul, s visszaveretik.“

A kérdés azonban az, hogy csakugyan létezik-e veszély és ok a félelemre, a jelen helyzetben?

Ez oly kérdés, mely az európai politikusokat is csak a diplomatiái okoskodások labirintjébe vitte bele, azonban a románság ugy kell hogy ítéljen a mi helyzetünkre nézve, a hogy azt láttottak s hallottakból legjobban képes ki-venni.

Francziaországi ügyek.

Arad, máj. 7.

John Lemoine a legszellemesabb franczia publicisták egyike az „Independ. bel.-ben; a Francziaországban uralgó borzasztó állapotokról így írja:

„Látjuk, miként — anélkül, hogy eszméletre juthatnánk, fejünkre egymásután zudulnak oly események, melyek máskor évszázadok történelmébe tölthetők volna be. A háboru minden szerencsétlensége, hadseregeink vereségei és megadása, védelmi erőnk összerokadása és megsemmisítése, Páris ostroma, éheztetése és capitulatioja, két legnagyobb tartományunk kioroszakolt átengedése, és oly hadiadó alá vettetésünk után, milyent a történelem még nem látott, — igen, mindez után ki hitte volna, hogy oly napokat kellend megérnünk, midőn még mélyebben is meg fogunk aláztatni? És ime, a mérték nem telt meg és mi a pusztulás és a becsültesztés utján egy újabb nyomdoka léptünk!“

Annak idejében a felvilágosodott, bölcsele szellemeket azon gondolat tölté el szomorúsággal, hogy a lezajlott háboru két nagy nemzet között a gyűlölet és bosszuvágnak kiirthatlan és nemzedékről-nemzedekre örökségképen átszálló magvait fogja elhinteni; hogy a civilisatio, melynek előmozdításán az emberiség oly sok barátja dolgozott több századdal vettett vissza, és hogy ezután mind két nemzet fiainak mélyen emlékébe fog vésettetni, korai neveltetésüknek már a bosszultó visszatarlás gondolata, mely ismét véres csatákat idézend elő. Szinte láttuk már, mint nőnek fel a kis Hamillárok és Hannibálok, kik atyáikért bosszút álljanak.

Es hol jelenkezik jelenleg a visszatarlás gondolata? Szétmorzsolták azt a váratlanul jött katasztrófák.

Az idegenek betörése által ütött nyílt sebet, a polgárháboru izzó vasa kiegészíté. Hol gondolnak ma már a poroszokra? Mintha nem is éreznék már, hogy még mindig hazánk szent földjén állnak, hogy állam-területeink fele-részt hadászatiilag elfoglalja tartják, hogy városainkban és tereinkben táboroznak, házainkban esznek és isznak, tűzhelyeinknél melegednek, ágyainkban fekszenek, és egyáltalában egészen otthon találják nálunk magukat.

Valóban nagy, roppant változás az, melyre e téren utalhatunk. A betörés, a hódítás, a rendszer és hivatalos pusztítás, egyszóval a porosz el van egészen feledve. Minden háttérbe szorul tulajdon ellenségeink, országunk belső barbarjai mellett.

hogy kopaszodjanak meg, kik még rá szavaztak is!

Minden dynastikus érzelmünk mellett is, utáljuk a három királyt, mert azok küldték éjféltutáni két órakor azt a nagy csapat fliszteust nyakunkra, kik irgalmatlanul bennünket tönkre tettek; az a báró megérdemelné tőlünk, hogy néhányat azzal a doronggal végig huzzunk rajta, a melylyel cerberus gyanánt ott ajtajukat őrizte. S ezek az emberek beszélnek szabadságról, kik százötven éltvársát öt órán át rabságban tartanak! Pedig ha annak idején kieresztí őket, a legszívesebb barátság s áldozatkészséggel felvilágosítottak s vezettük volna a jobb ösvenyre. Sokan érezték általunk a választási szabadság mámorát, de valamennyi közül senki vel se ittunk volna oly szívesen bruderschaftot, mint azokkal a háromkirályos tartalékosokkal...

Az öreg D. Lázárt leginkább az bosszantja, hogy most az egyszer nem fogott csizmadia, pedig még sohasem vágottt egy őket körében láthatni, mint ez alkalommal; most megtanulta, hogy amely párt Aradon győzni akar, annak csizmadia — s pedig minél többet — kell fogni. — Hanem oly boldog senki sem volt, mint dr. M., hogynoki jutott a szerencse választási elnök lehetni. Reggel felé ispotályában senki se volt nála egézségesebb, és vidorabb. Homlokán csak egy gyöngyöztek a boldogság verejtékecspejei s keblében azon forró óhaj támadt: bárcsak jövőre is mindig őt tisztelnék meg a választási elnökséggel, ekkor legalább hamar fölmentetnék a földi gondoktól. Számos tisztelői azon állás és arckifejezéssel akarják őt fényképeztetni, midőn a választási protokulomot volt kénytelen a megválasztott képviselőnek átnyújtani.

Ott állt mellette a hét egyiptomi csapás sátrában pártunk spiritus familiarisa, nappali kenyélfutója, a választási idény éji őre, a huszanöt bot üdvözítő tanának hirdetője, megbecsülhetetlen kortesűnk, katolikus egyházunkban legűbb s minden eretneket gyűlölő hívünk, állandó sátoros szavazati jegyzőnk, a mi Ödöntünk, ki az utolsó százhatvanhét választó leszavazása alatt Krisztus

A polgárháboru végeredménye az leend, hogy a haza eszméje kivész szíveinkből, hol végső menedékhelyet lelt. Finis patriae!

Magam előtt látám és látom én ezt. Midőn a főváros hat hónapig tartott ostroma után először utaztam végig az ellenség által megszállt városok és falvakon, világosan láthatam azon iszonyt, mely az idegen parancsolók ott-időzése mindenike öntött. Midőn néhány héttel azután ismét visszatértem a vidékre szívem repedhetett volna meg fájdalomában, midőn látom kellett azon átváltozást, mely a közhangulatban beállott. Alig merem bevallani, pedig tény — miszerint a párisi saturnaliák oly félelembe ejték a vidék lakosságát, hogy az idegen katonák jelenlétét biztonságuk kezességeül tekintik. Megtörtént! Nekünk nincs több hazánk; Francziaország hajótörést szenvedett. Francziaország jelenleg azon idegenek közt áll kik határait tartják megszállva, és azok közt, kik a városházán ütek fel székhelyüket, a jobboldal ágyui közt, melyeket a poroszok és a baloldal ágyui közt, melyeket a lengyelek, irlandiak, szlávok, s az összes európai cigányság kezelnek. Mily bukás, mily bűnhődés!“

Mazziniban is ellenségre talált a commune. Ugyanis a „Roma del Popolo“ című lapban egy cikket írt, melyben feltétlenül elveti a commune eszméit és kárhoztatja a mostani párisi forradalmat a demokratia nevében. „A párisi lázadás — mondja ő — hirtelen és váratlanul keletkezve, előre kidöntött terv nélkül, a tisztán negatív s sektás socialismusból keletkezett régi elemekkel van keverve, Francziaország minden észtehetséggel bíró republikánusától elhagyottan, megtámadva hevesen azon férfiaktól testvéri engedékenység szelleme nélkül, kiknek az idegenek ellen kellett volna harcolniok és ezt nem merték: kényszerítve volt azzal végződni, hogy a materialismus követeléseinek adta át magát és oly programot fogadott el, mely ha valaha törvénynyé válnék az egész országra nézve, Francziaországot a középkorba taszította volna vissza és megfosztotta volna őt újjászületés reményétől nem évek, hanem évszázadokra.“

A Páris előtti helyzetről ezeket írják e hó 1-jéről: A déli részen a kormánycsapatok az utolsó 48 óra alatt határozott előhaladást tettek s szombaton este, több órai véres harc után elfoglalták a clamarti pályaudvart, a nemzetudvart, a nemzetőröket moulinauxi utolsó állásaikból is kiszorították és saját állásaikat egész az issyi parkba előretolták. A harc, a nagy eső daczára késő éjjig tartott; a 161. sz. zászlóalj (Mémilmontant) csaknem egészen megsemmisítettet. Az egész éjjel folytatott ágyuzás nagy pusztításokat okozott Issyben, ugy hogy az őrség csüggedni kezdett; az erőd parancsnoka hír szerint eltűnt. A harc reggel ismét megújult. Az őrség egy része minden áron védeni akarta az erődöt, míg a másik rész a kivonulás mellett volt, sőt a tengerészkatonák ágyúikat be is szögezték; most mintegy 11 órakor megnyílt az erőd északi kapuja, s a várőrség nagy többsége podgyászostul elvonult a városba, míg a kisebb rész visszamaradt az erődben, ezt a legvégső vendédk; egy pillanatil — írja a „Cri du Peuple“ — az erődnek csak egyetlen egy védője volt, a 19 éves Dufour személyében, azonban csakhamar új csapatok érkeztek oda. Nem sokára azonban megjelentek a versaillesiak parlamentairei, kijelentvén, hogy ha az erődöt át nem adják, annak elfoglalása után főbe fognak lőgetni; a foed-ráltak erre e kiáltással feleltek: „Eljen a község!“ s megesküdtek, hogy vagy győznek, vagy meghalnak. — A nyugati részen, talán a szabadkőművesek tüntetése folytán, egész nap fegyverszünet volt, mit sokan béke előjelének tekintettek, azonban az iszonyu ágyuzát, melyet este a Maillot-kaputól St.-Quenig terjedő egész vonalon megnyitottak, a párisiakat megfosztá azon illusiótól.

mind a hét kinszenvedés kiállotta s megátkozta azt a perezet is, midőn ama százhatvanhétnek a szülei házasságra keltek. Higgye meg Nagysád, hogy nincs hálátlanabb teremés a választónál. Mennyi jó tettei velük a mi Ödöntünk csak előtte való nap is, s a hálátlanok mégis az ellenségre szavaztak! Sic transit gloria Mundi!

Egyszer pedig csak azon vette észre magát egyik Gájba téríteni indult apostolunk, hogy az ő szakállát tépik, s őt huzzák ránczágálják, holott pedig ő akarta őket a mi jobb jelöltünkhez áthuzni. E nem remélt procedura annyira elkedvetlenítette, hogy föltette magában, miszerint a jövő követválasztásig többet nem korteskedik. — Már a kis doctor sokkal ügyesebb kortes volt. Neki sikerült egy derék ősz patriotát rávenni, hogy a baloldali jelöltre adja szavazatát, ott is volt mellette sokáig, hogy el ne szalassza; nem is szalasztotta el, mert a mikor hívták, a kedves urambátyám el is ment és szavazott — Csemegire. Az Isten éltesse!

Nem hiába, hogy a nőtlenség egyik legszeb férfi-kellék a hölgyek előtt, az aradi kis- és nagy asszonyok legnagyobb része azon oldal felé tartott, hol a szív van. Borzasztó korteskedést vittek véghez, s ha esetleg szavazati joguk van, ugy a baloldali jelölt legalább is kétezer szavazattal többet kap. Csak a „kis mama“ és egyik még nem mama „leánya“ kik különben is igen szeretnek csemegézni, élet-halálra harcoltak a jobb jelölt mellett, míg ellenben a „kis mama“ másik már mama „leánya“ szép lelke egész hevével a baloldali jelölt győzelmeért imádkozott, hogy jutalmazva legyen a hosszú szalmazvegység, mit a választási mozgalmakban oly tevékeny részt vett Gusztikája oly gyakori távolléte miatt szervedett.

Most pedig a dolog ugy áll, hogy a száz után a 67-et kezdi a helybeli baloldal szeretni s ugy találja, hogy mégsem oly ominos szám az, mint lapjai s képviselői annyiszor hirdették. A pártok jövő programja következő: A jobb oldali azt mondja „majd visszahívti ezt Ludas Matyi“ — a baloldal replikázza „dejszen nem

Brüssel, máj. 4. Az „Ind. Belge“ katonai oldalról Párisból azt hallja, hogy a commune nem diadalmaszkodhatik ugyan, de a versaillesiak döntő győzelme is lehetetlen mindaddig, míg a nemzetőrök a várost védelmezik. A lázadók összes eddigi veszteségeit 14,500 halottra és sebesültre, s 6000 fogolyra becsülik.

Versailles, máj. 4. Thiers ellen az ellenzék állítólag növekszik, a monarchikus jobboldal elégedetlen vele, mert több nem kedvelt minisztert hivatalban akar tartani. A tbkok panaszkodnak, hogy Thiers a katonai műveletek vezetését magának követeli.

Berlin, máj. 4. Bismarcknak a békealkudozások elhuzódása ügyében Favrehez intézett egy sürgönye az ultimatum jellemével bir s azzal fenyeget, hogy a porosz meghatalmazottak Brüsseltől vissza fognak hivatni.

Berlin, május 4. A „Nordd. A. Z.“ írja: Azok, kik Francziaország nevében a versaillesi praeliminárekát megkötötték, nem áttalották oly ígéreket tenni, melyek megtartását lehetetlennek mondják. — A nemzetgyűlés azon bizottsága, mely a háboru óta történt minden lépés megvizsgálását vezeti, oly okmányokat hozott napvilágra, a többek közt Garibaldi önkéntesre vonatkozó olyan szám-lákat is, melyek rendkívül botrányos leleplezésekre adnak alkalmat.

Brüssel, május 4. Arnim porosz meghatalmazott Németországba utazott, a franczia meghatalmazottak Versaillesbe utaztak s kedden visszatérnek. Jules Favre nem érkezett ide.

Versailles, május 4. Moulin Saguet, melyet a csapatok éjjel elfoglaltak, ismét kiűrtített, mert az ellenség tüzelésének nagyon ki volt téve. A csapatok ott 10 ágyút és 300 foglyot ejtettek. — A nemzetgyűlés Buro azon indítványt felelt, hogy a toursi és bordeauxi kormány által letett igazságügyi hivatalnokok ismét visszahelyeztessenek, az igazságügyminiszter beszéde után napirendre tért.

Legujabb.

Versailles, máj. 5. délelőtt. (Hivatalos.) Favre és Pouyer-Quertier tegnap Frankfurtba utaztak, hová Bismarck is eljő. Az összejövetel célja: bizonyos, a brüsseli tárgyalások alkalmával felmerült nehézségek közösen leendő rendbehozatala, hogy a végleges békeszerződés lehető gyorsan aláírás alá bocsátassék, — Magántudósítások szerint Issy-erőd teljes elszigetelésére a munkálatok erőlyesen folynak. — A commune a politikai esküt eltörli.

Versailles, máj. 2. A kormány, Bismarcknak egy jegyzéke következtében, elhatározta Favret Brüsszelbe küldeni. Issy erőd falaiban 5 méternyi rést lőttek.

Brüssel, máj. 5. Az „Indep.“ egy versaillesi levelében megerősíti, hogy Cluseret alkudozásba bocsátkozott a kormány nnyal az iránt, hogy az utolsó vasárnap és hétfő közti éjen a benyomulást Párisba megkönnyítse.

Berlin, máj. 5. Bismarck ma Hatzfeld és Bücher követségi tanácsosok kíséretében Frankfurtba utazik Favreval értekezendő.

Berlin, máj. 4. Itt a császár elnöklete alatt folytonosan tanácskozások tartatnak, melyeken nagyon hihetőleg a francziaországi ügyek kerülnek tárgyalás alá; mondják, hogy a császár nagyon türelmetlen kezd lenni, s csakis Bismarck

hagyjuk többé magunkat a nyeregből kiűtni — a szélső bal murád — iánusai pedig ismét késztik sajt alá felíves hadarságaikat.

Azoknak pedig, kik oly örgyő verseket írtak és nyomattattak a választási mozgalom alatt, nem tudok sujtóbb büntetést, mint hogy hetenként legalább egyszer oly banketre ítéltesse nek, milyet nem rég néhány lelkes fiatal embernek kellett átszenvedni, s igyanak ugyanabból a banket-fajta pezsgőből, mint a melytől ama fiatalok másnap hanyat vágáltak magukat fejfájásuk kinjában, s mindezt pedig igazán öt forint hat garasért. Az ily banketbe esettek számára egy külön kórházat szándékoznak építeni. — Puszi el van határozva a bankett előtt már egy héttel bele fekdüdni, csakhogy az ott adatni szokott pezsgőre meg ne hívják.

Klischnigg előadásaira némelyek nem mernek elmenni, mert félnek, hogy a közönség észre veszi, miszerint Klischnigg a színpadon egészen hozzájuk hasonlít s őket utánozza.

Szeberényi lovai, a választás éjszakája óta ugy oda vannak, mintha csak ők is ama bizonyos banketten részt vettek volna. Szegények, minden erejük megfeszítése mellett sem voltak képesek ama éjbeni uri gazdáikat a sárból kihuzni.

Pécsán egy consortium alakult, a város kelő közepén levő csendes vízi tónak halas tóvá alakítására, a fennmaradó tiszta jóvedelmet még egy kéményseprő hozatálára fogják fordítani. A nemrég ott hivatalosan lefoglalt sok édes liqueur és palackozokban árult bort, mint halljuk, az illető hivatalos lefoglalók hivatalosan — még nem itták meg.

Nagysád pompás lavateri tanulmányt tehetett volna mult szerdán délben, midőn a vasuti indóházban a legyőzött követjelölt egészen váratlanul az akkor reggel megválasztott képviselővel összetalálkozott s a két angur egymással kezét szorított. No ily kézzszorított nem kíván a csak Nagysád kezét szorítani szerető:

Puszi.

védelmézi azon nézetet, hogy a német hadsereg szenvedőlegesen viselje magát Franciaországban.

P á r i s, máj. 4. Az itteni sebesültek közt rendkívüli halandóság uralkodik, a cholera kórtüneteiről beszélnek, de szigorúan meg van tiltva erről nyilvánosan beszélni. A commune-tagok nem szűnnek meg kölcsönösen minden gigondolható szemrehányásokat tenni egymásnak és így lehetlen egy ülést is botrány nélkül megtartani.

Versailles, máj. 4. este. Luro képviselő egy a balközép által gyakorta türelmetlenül félbeszakított beszédben a toursi és bordeauxi kormánynak szemére lobbantja a volt törvénybírák elmozdítását és az új bírói állomások betöltésénél követett pártfogolási eljárást, és kívánja, hogy az igazságügyér hozza rendbe a dolgot. Dufaure, igazságügyér válaszolja, hogy ő nem lehet felelős a toursi és bordeauxi kormány eljárásáért és figyelmezteti arra, hogy ő a mellőzött hivatalnokokat visszahelyezte. Dufaure megjegyzi, hogy Luro indítványának azon értelme van, miszerint a szept. negyedik óta működő bírák mozdittassanak el és azokkal helyettesítsenek, kik a császárság alatt szolgáltak, de a loyális köztársaság kormánya — mondja — nem cselekedhetik úgy, mint a forradalmi köztársaság kormánya, azaz, hogy a bírák elmozdítása előtt megvizsgálja pontosan azok magatartását, előéletét, hogy az országnak legmértöbb és legképesebb bírói hivatalnokokat adjon. — Dufaure beszéde nagy tetszéssel fogadtott. Erre a napirendre térés fogadtott el, és végre Picard megerősíti az utolsó éjjelen Moulin-Saquet mellett kivívott sikert.

London, máj. 5. (Alsóházi ülés folytatása.) Torren indítványa fölött hosszas élénk vita. A szónokok többsége a kormány ellen nyilatkozik. Több szabadelvű roszalja a kormány pénzügyi javaslatát és kinyilatkoztatja, hogy nem fog szavazni. Goeshen a budgetet védelmezi és mondja, hogy a kormány részéről lelkiismereti kérdés kölesönt fel nem venni. Gladstone heves szavakban támadja meg a conservatív pártot, mely szerinte minden elvet feláldoz. Ditraeli mondja: ezen előterjesztések egy zavarban és teljesen meg hasonlításban levő kormánytól erednek. Erre Torren indítványa 294 szavazattal 248 ellenében elvetetett.

M ü n c h e n, máj. 5. A főudvarmesteri hivatal Friedrich tanár folyamodványát, hogy egyházi functióit folytathassa, elintézés végett a vallásügyi miniszterhez tette át.

Ujdonságok.

— Arad sz. kir. város országgyűlési képviselője dr. Chorin Ferencz f. hó 8-án hétfőn, a déli vonattal elutazván, felkérnek a t. cz. választók d. e. 10 órakor a „Fehér kereszt” előtt minél számosabban megjelenni. Több választó.

* Mint tudjuk, nálunk is megalakult volt egy „kereskedő ifjak társulata” de egyes tagjainak léhasága s részben az egyletnek lendületet adni némely hivatottak ügybuzgalmának hiánya, ezen idővel oly sok irányban üdvösen működhetendőt egylet feloszlott. Hogy mily egészen más szellem uralkodik a pesti ilyenű egyletnél, közüljük a Pestről hozzánk beküldött következő sorokat: — A „pesti kereskedő ifjak társulata” pályázatot nyit egy kimerítő magyar „kereskedelmi iránytan- és levelezőre.” — Terjedelme lehet 20—25 nyomtatott iv. Fordított, illetőleg hazai viszonyainkra alkalmazott művek pályázhatnak, de hasonbecsűnél az eredeti részesül előnyben; a díjnyert mű a társulat tulajdona marad. Pályadíj „száz” darab arany s a kiadás utáni tiszta haszon egy negyed része. — A dolgozatok idegen kézzel könnyen olvashatólag leírva, lapozva s füzve, valamint jeligével ellátva f. é. nov. 10-áig a társulat titkárához, váci-utca 14. sz. 1. em. küldendők, a midőn az egylet ezek megírására három szakferfit fog felkérni. — Pest, 1871. május 1-én. Keleti Károly elnök. Hanzély Ferencz titkár.

— A főtér egy része (a nagy Winkler-háztól a bárányszigetig) és az uri-utczából eltávolítottak a távirda-oszlopok. A közlekedés ezáltal nagy könnyítést nyer. A távirdahivatal a nagy Winkler házába tétetett át.

— Nálunk a főtéri boltosok egész kegyelettel látszanak megőrizni akárni azt a szép patriarchalis szokást, hogy a reggelenként a boltokban összesepert szemetet, brevi manu kilöki a főtérre. Tudva azt, hogy városi rendőrségünk be tudja találni magát annyira-amennyire az újabbzású városi-rendészt szellemébe, hozzá appellálunk, hogy e jó régi szokásnak erőlyesen vegye elejét s ha a megintés nem használna, lehet hatásosabb érvekelis, például pénzbürségolással, fellépni.

— Gyuláról írják nekünk: E napokban hangversenyünk is volt, — mely Pietro Armanini, — a milanoi scala-színház „Mandolin” virtuozsa, Armanini k. a. és a kolozsvári operai

tenor Vittorio Avoni által, folyó hó 1-én, szépszámu közönség előtt adatott. — A műsorozat majdnem mindenik részét a művelző közönség élénk tetszés-nyilvánításával fogadta. Tegnap újból műkedvelői előadás volt, egy szinpad felállításaköltéségeinek fedezésére, két egy-egy felvonásos vígjáték került színre. — Az első „Egy helyett két anyós, vagy hasznos gyógyszer az anyósok ellen” — ezt követte „Chassé-Croisé.” — Az első darabban Tessedik Károlyné assz. Szakál Ilon és Szánthó Josefa kisasszonynak; Dobosy Alajos, Farkas Gyula és Kirileszku Gyula urak játszottak. A „Chassé-Croisé”-ban, — Németh Mariska, Németh Luiza és Habinay Gizella kisasszonyok; — Ormos János és Cziffra Imre urak vettek részt. A két színmű oly sikerülten és szabatosan adatott, hogy abban a legcsekélyebb hézagossággal sem volt feltalálható. — A szép számmal egybegyűlt közönség mindvégig alagélénkebb és vidámabb hangulatban volt, a műkedvelők tapsviharral és virágcsokrokkal lettek jutalmazva, az előadás végével mindenki a megelégtelés önéreztetést hagyta el a termet. — Az urban megboldogult dalárdánk újból alakulása küszöbön álló dolog, — kívánjuk, hogy a megkezdett munka elérhesse ama sikeres eredményt, hol Gyula városa egy szilárdan összetartó és minden viharokkal szemközt büszkén megküzd „dalkörrel” dicsekedhessék. Szorgalom és kitartás! P. F.

* Pankotáról Kl—a tanító ur írja nekünk, hogy Nyisztor József ügyvéd ur az ottani katolikus, református és g. n. e. felekezetek részére a városházánál egy egy 100 forintos alapítványt tett azon feltétellel, hogy annak kamataival az az illető felekezetek egy egy legjobb tanuló ifja ajándékoztassék meg. Május elsején a hálás közönség fentnevezett ügyvédet fáklás-zenevel tisztelte meg.

— Színház. A languedoc-i férfi-daltársulat pénteken lépett fel először színpadunkon, nem nagy közönség előtt, mely azonban nagy tetszéssel, egész tapsviharral fogadta az előadott darabokat, melyek közül többet, különösen a marseillaise-t, ismételnök is kellett. Ez éneknárnál a hatalmas bariton és basso; a hangnemek helyes beosztása, együvévágó, szabatos működése; a legerőteljesebb fordék után a lassankint elhaló, meglegőben finoman árnyalt pianók, — idéznek elő hatást, melyet még az általuk előadott nemzeti darabok szoklatlan, kedves dallamai is fokoznak. A marseillaise-t különösen nagy lelkesültséggel énekeltek s a bariton-szó is ebben még leg-hatalmasabb volt. — Nem tudjuk ha e daltársulat fel fog-e még többször is lépni, — ezután hihetőleg nagyobb közönségük lenne. — Adatott pénteken még „Fipsz” és „Házassági gyakorlatok”, melyben Föllin u. Hermin k. a. igen kedvesen játszik, mint már e magánjelenetben volt első felléptekor kiemeltük, — s mindenkit meggyőző az iránt, hogy csakugyan bir tehetség és műterlemmel, s ha szorgalma nem lankad ennek kifejtésében, szép jövő elé nézhet a színi-pályán.

Szinkörmegnyitása. Kezdete 5 órakor. Ma vasárnap, máj. 7-én. A Languedoc-i tartományból és az Andora-i köztársaság nemzeti öltönyében fellépő francia daltársulat utolsó fellépte. Ezt megelőzi: „SÜKETNEK KELL LENNI.” Bohózat 1. felvonásban, írta Eirich J. fordította F. L.

* Prágában egy politikai irányú röpírat jelent meg szláv nyelven, mely Ausztria bajaival foglalkozik, s azok létokait kutatva, orvoslásukat csakis a foederatióban mondja feltalálhatónak. Szerző szerint — ki a cseh-amerikai „Slavia” szerkesztője, Amerika államkormánya s az európai alkotmányok között a főkülönbséget nem a köztársaság, hanem a foederatió képezi, ebben gyökerezik az amerikai szabadság, s ez az „amerikai állam elv.” — Ausztria zavarainak főoka, hogy az angol alkotmány rossz oldalai lemoslatván, alkalmaztatnak, s az „érdek képviselő” által valóóságos Babylon jött létre. — E Babylonon azonban szerző javaslata aligha segít, mert az általa czélba vett politikai szervezet éppen nem életrevalóságáról tanuskodik az, hogy korrektívumul mindig csak azt ajánlja, hogy a németeknek ezt nem szabad, a cseheknek szintén ezt nem szabad, azt nem szabad. Aligha hiszi szerző, hogy a németek Németország, a csehek Csehország felé fognak gravitálni, mert „nem szabad” A confoederatio pedig általános kielégítő alapot aligha teremt.

* A Szederkényi-Novotha párbaj a legfelső ítélőszék előtt. Tudvalevőleg a mult év tavaszán a mikófalvi követválasztásnál (Hevesmegyében) a Deák-párt jelöltjeként Novotha Gyula szerepelt, ki a reá nézve balsikerű választás után sértő kifejezéseket használt Szederkényi Nándor, hevesmegyei aljegyző ellenében. Szederkényi levelében szólítja föl Novothát, hogy öt nap múlva vonja vissza sértőgező szavait, mire ez azt izente, hogy toll helyett inkább fegyvert fogjon, mely férfiasabb. Almásy Bódog, mindkét fél barátja, ki akarta békíteni az ellenfeleket, de hasztalan; az összetűzés következménye az lett, hogy Szederkényi Novothát az Eger mellett levő erdőben agyonlőtte. A párbajsegédek voltak: Földvári Árpád, Tölglyi Titusz és Vavrik Andris. Orvosul Szentkirályi Kázmár működött. A hevesmegyei tszvék Szederkényit és társait Mátyás hatodik törv. 18. §-a és II. Üléselő törvén. 37. §-a értelmében fölmentette, ámbár megemlítette, hogy Mária Terézia magyar királynő egy udvari rendelet adott ki, mely a párbajt tilalmazza, ez azonban soha sem volt alkalmazva. A királyi tábla, hova az ügy fölbebeztetett az 1843. évi törv. 175. §-ára hivatkozva, Szederkényit 6 havai, társait egy havi fogságra ítélte. A legfőbb törvényszék e hó 3-kán Szederkényit, a királyi táblának említett indokaiból, de az enyhítő körülmények figyelembe vételével három havi fogságra ítélte, társait a büntérzsesség büne alól fölmentette, de mivel a párbajt a színhelyen egész erőlyel nem akadályozták, az eddigi perbefogadás számított be büntetésül.

* Thiers párisi palotáját a commune emberei földalták és fölgették. Ez alkalommal egy nagybecsű munka vesztett a lángok közé, melyen Thiers, a kitűnő történész tizen-tíz deig dolgozott. Ez a „Művészet története,” mely

kéziratban volt csak meg s oda égett. Ha Franciaország és a világ, e dühöngő polgár-háboru alatt nem vesztett volna egyebet, mint e roppant kincset: vesztesége már így kiszámíthatlan volna.

* Egy báránytörténete. Két falusi atyafi beköszönt egy fiskálishoz bizonyos ügyes-bajos dologban, hogy tőle majd tanácsot kérnek s az utbaigazításért egy báránnyal kedveskednek ügyvédi honoráriumképen. — Az egyik atyafi a bárányt le is tette az ügyvéd szobájára elé; az ügyvéd szolgáját éppen a piacra akarta küldeni, de meglátván a jó kövér báránnyát, megörlött: mily kellemes, zsíros falatokat fog délben enni, s a szolgát nem küldte el bevásárlani; az atyafiak hosszas himezés után előadták panaszukat, de a jólelkű ügyvéd azt felelte, hogy akármit csinálnak a perrel, utójára is elvesztik. Az atyafiak szomorun eltávoztak. Nemsokára dél lett, az ügyvéd semmiből sem evett, a mit az asztalra feltettek várta a jó báránypecsenyét. — Az ügyvédet neje figyelmeztette, hogy egyék, mert majd éhen marad. Az ügyvéd az intő szóra rá sem hallgatott; egyszer az ebédnek vége lett; de a várva várt pecsenye nem érkezett. Hát a báránypecsenye hol maradt? — kérdi az ügyvéd a szolgát. A bárányt a falusi atyafiak még akkor elvitték, felelt a szolgályn — mivel, azt mondták, az ügyvéd ur nem jót jósol a perrel, már pedig ők a bárányt csak oly fiskálisnak adják, a ki jól biztatja őket.

* Schüttenhof vidékéről e napokban egy földmives ökröket akarván vásárolni, vásárra ment; az ökrök megvételére szánt összeget egy száz o. é. forintos bankjegyet, nehogy azt elveszítse, vagy tőle ellopják, egy kettő tört friss cipőből dugta, melyet a felesége utra való gyanánt sütött, s a cipőt zsebébe tette. — Schüttenhofba megérkezvén, hogy szomját elfojtsa, egy pohár sörre az ottani sörháza tért, idogálás közben, a nélkül, hogy a bankóra csak gondolt volna, a zsebében lévő cipőből darabokat tördösvén, azokat evegette; de a mint az utolsó darabot százába tette, azt veszi észre, hogy egy papír darabka az ajakához ragadt, s nagy borzadályára akkor jutott eszébe a százforintos bankó, de a melyet már egészen megevett.

* A „Magyar Állam” következő keletes történetet közli olvasóival: „Kopper jézusrendű hitközlér tudósít Bengálból a következő esetről. Manapadamban faluban, miután vidéke egészen pogány, csekélyszámu katolikus lakik, kik szűz Mária egy szegény kápolnájában végzik imákat. Hosszu idő óta aszály pusztította Manapadamban vidékét, a vetés legnagyobb veszélyben forgott. Az indusok minden babonás eszközökhöz nyultak, de hiába, az ég zárvára maradt, és a föld terméketlen. Ekkor elhatározták, hogy a végső eszközhöz folyamodnak. A nehézség csak abban állott, hogy nem tudták, isteneik közül vajjon melyikhez irányozzák ezen utolsó felhívást. Elvégre a sorsra bízták magukat. Vevének 11 pálmalevelet és mind egyike egy előkelő istenük nevét írták fel. Néhány indus azon javaslatot tette, csatoltassék még egy, a 12-ik levél, melyen Mária, a keresztények oltalmának neve legyen felírva. A javaslat elfogadtott. Erre nyilvános téren nagy tüzet gyújtottak, és az egész nép jelenlétében a 12 pálmalevél azon nyilatkozattal dobott be, hogy azon isten, melynek neve a lángoktól megkimélve maradt, egyedül fog segítségül hivatni. Alig dobattak a levelek lángokba, már is hamuvá változtak. Egyetlen egy maradt a parázs közepén csodálatos módon sértetlen, amelyik Mária nevét viselő. Most már nincs többé kétség, kiáltanak, Mariát kell segítségül hívni, mert: a „keresztények Istene az egyedül, és az ő anyja a mindenható.” Legott sz. Mariának kis szentélyébe siettek, hol mindegyik az ő módja szerint Mariát hirta segélyül. Ezen, mindenesetre nem önzéstelen hódolati tények nem tetszetek vissza az ingalmasság anyjának. És alig hagyták el az indusok a kápolnát, már is az égen felhők képződtek és jótékony eső termékenyíté a földet. A vetés meg volt mentve. De Mária még többet tett, a kegyelem harmatját is kiesdeklé Istentől, mert a nagyszámu pogány sereg ezen csoda által elragadtatva, megtért. A lángokban csodálatosan fennmaradt levél jelenleg a manapadamban Mária kápolnájában őriztetik.” — Ez olyan nagyszerű, hogy érdekességét bármiféle commentár csak csökkentené.

* A közönség hadseregénél minden évben történni szokott „májusi előléptetés” e napokban hirdtetett ki. E szerint kinevezetett: 2 Altábornagy, 7 vezérőrnagy, 11 ezredes, 26 főhadnagy, 45 őrnagy, 69 másodosztályu kapitány 1-ső osztályúvá. 82 főhadnagy kapitánnyá, 79 hadnagy főhadnaggyá. A határőrvédeli gyalogságnál: 11 másodosztályu kapitány első osztályúvá, 4 főhadnagy kapitánnyá, 15 hadnagy főhadnaggyá. A vadász zászlóaljaknál 4 másodosztályu kapitány első osztályúvá. A betegápolóknál: Egy főhadnagy kapitánnyá, egy hadnagy főhadnaggyá, egy hadnagy főhadnaggyá. A lovasságnál: hat főhadnagy kapitánnyá, 25 hadnagy főhadnaggyá, 20 hadnagy főhadnaggyá. A tüzérségnél 18 II. I. osztályu kapitánnyá, 20 főhadnagy kapitánnyá, 55 hadnaggyá, 17 hadnagy főhadnaggyá, 10 törzseros, 30 ezredorvos, 57 főorvos.

* Színház. Ma vasárnap május 7-dikén, Klisnigg Eldora k. a. és Klischnigg Ede ur 2-ik fellépéüladatik: „A néma és majma.” Látványos színmű 3 szak., ford Márton Frigyes. Kezdete fél 8-kor, vége 10 előtt.

Temesvárt, május 6-kán következő számok huzattak ki:

22 85 69 53 81.

Meghaltak Aradon.

(Április 28-tól — május 4-ig.)

Belváros: Hollós Teréz, 2 éves, asztalos leánya, rángás. — Szlávi János, 8 hetes, nap-számos fia, ocsvar. — Jáni Nándor, 36 éves, kereskedő segéd, tüdővész. — Gold Sándor, 9 hetes, kefekötő fia, göresök. — Novák Imre 37 éves, megyei levéltárnok, vízkór.

Pernyáva: Koi Sára, 70 éves, nap-számosné, tüdővész. — Neumann Péter, 45 éves, kö-mives, vízkór. — Paulik István, 2 hónapos. nap-

számos fia, göresök. — Czikora Ferencz, 3 hetes, kömives fia, gyöngülés.

Sarkad: Kovács Mária, 50 éves, kádár-né, tüdővész. — Lovasi Teréz, 4 hónapos, dajka leánya, aszskór. — Zsákány Mária, 3 éves, csizmadia leánya, vízkór.

Marospart: Vig Terézia, 1 éves, lécz-vágó leány, sorvadás.

— „Az első aradi általános betegsegélyző és temetkezési egylet” választmánya ma máj. 7-én d. e. 10 órakor ülést tart, melyre az illetők tisztelettel meghívotnak.

Hálosy A.

Az aradi kir. váltótörvényszéknél az 1871. évi ápril 27-én a kereskedelmi egyéni czégek jegyzékébe, és pedig annak 89. lap, 177. sor száma alatt bejegyzett Deutsch Móríc aradi divatáru kereskedő czégnél bejegyeztetett: házassági szerződés, mely czégbírláló és neje született Mayer Katalin közt Aradon az 1871. évi márczius 5-kén kötöttet.

Az aradi kir. váltótörvényszéknél 1871. évi ápr. 28-án az egyéni czégek jegyzékében bejegyeztetett:

„Jakab Schwarz”, rőföskereskedő Sz.-Annán. „Bleier Bernát” vegyes kereskedő Békésen. „Kosztá Sándor” vegyeskedő Békésen. „Konitzky János” vegyeskereskedő Békésen. „Werner Adolf” rőföskereskedő Uj-Szent-Annán.

1871. ápril 29-én bejegyeztetett:

„Barany Mihály” vegyeskereskedő Mezőberényben „Lichtner Dávid” bórkereskedő Békésen.

Meghívás.

Az „Általános munkásegylet” ma vasárnap d. u. 4 órakor a tököly-téri „lutheránus hitközség” épületébe áttett új helyiségében rendes **havi gyűlést** tart, melyre a t. tagok számos megjelenésre hivatnak föl.

Ez alkalommal új tagok is fölvetetnek.

Az elnökség.

Meghívás.

Az aradvidéki „tanító-egylet” központi választmánya, f. 7-én, azaz ma vasárnap délután 3 órakor Nagy József alelnök ur lakásán (Szarka-utca 3. szám) rendes választmányi ülést tart, melyre a helybeli és vidéki tagok tisztelettel meghívotnak.

Egyuttal köztudomássá tétetik a központi választmány f. évi ápr. hó 16-án tartott vál. ülésének ama határozata, melynek értelmében — nehogy a közp. választmány az ügyek el nem intézése iránt a tagok meg nem jelenése végett hanyagsággal vádoltassék — jövőre az ülés a megjelenendő tagok által mindenkor határozatképes leend.

Üzletitudósítás.

Arad, május 6-án.

(Kohn Gyulától.) Utolsó jelentésem óta a gabnaneműekben határozott lanyhaság állott be, — csekély kínlat mellett sem mutatkozott vételkedv, csupán kukoricában, mely szilárdan fenntartá magát, holott a többi élelmiczikk 10 krt vesztettek mérőnkint.

Hetivásárunkon, bár a behozatal jelentéktelen volt, a vételek mégis 10—20 kr. ár-csökkenéssel történtek. Forgalom korlátozt.

Szesz, csekély forgalom mellett változatlanul maradt, ára nagybán 48, kicsinyben 48 és fél 49 kr. fokontint hordóstól.

Arad, máj. 5.

(K. K.) A mai hetivásárra behajtatott: Ökör: 120 db, letöbbnyire mészárosok által vétettek meg 100—150 frt drbnkint. Tehén: 70 drb 60—150 frt drbkint kelt el. Borjú: 80 drb, melyek 6—25 frt drbnkint keltek el.

Bárny: 120 drb legnagyobb része 4—6 frt drbkint keltek el.

Ló: 80 drb. melyek 30—150 frt drbnkint vétettek meg.

Sertés: 190 drb. melyek legtöbbnyire hentesek által vétettek meg 26—28 frt mázsánkint.

Távirati tudósítás.

a bécsi börzéről 1871. május 6-án.

5% Metalliques . . . 59 —	Hitelinizet . . . 279 20
Nemzeti kölesön . . 68 60	Váltó Languora . . 125 —
1860. évi kölesön . . 96 80	Enllet 122 50
Banfrésvény . . . 743	Arany 5.89 5/10

Napoleonkor 9.99 5/10

A szerkesztésért felelős: Bettelheim V.

Nyilttér.

Nyilvános közönet.

Bérletemen folyó év április hó 22-én történt tüzkár a „Nemzeti biztosító-társaság” aradi vezérigynöksége által teljesen felszámoltott és ki is fizettetett.

Miután ezen esetről alkalmam volt ezen intézet pontos, igazságos és méltányos eljárásáról tökéletes meggyőződést szereznem, nem mulasztatom el a „Nemzeti biztosító társaság” teljes köszönetemet kimondani és ezen intézetet a t. biztosító közönségnek becses figyelmébe a legjobban ajánlani.

Kelt Odvoson, 1871. május hóban.

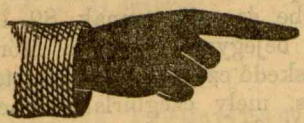
Zolyomi Antal.

A nemzeti biztosító társaság.

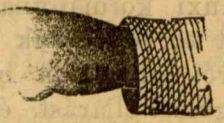
Alólirt vezér ügynöksége ajánlja magát a t. cz. gazdász közönségnek

jégkár elleni biztosítások

eszközlésére a legjutányosabb feltételek mellett, azon megjegyzéssel, hogy az előforduló károk

gyors felvétele és kifizetése

által a t. cz. biztosító felek meglegedés és bizalmát kiérdemelni magának fő czélul kitűzte.

A bevallások benyújthatók a vezérügynökség irodájában, „Fő-tér, Nádor szálloda épület,” valamint Kohn Gyula helybeli főügynök urnál; nemkülönben a vidéken lévő kerületi képviselő és ügynök uraknál.

A nemzeti biztosító társaság aradi vezér ügynöksége
POLLÁK. SZABADKAI.

Azon teljes czimű biztosító felek, kik gabona terméseiket intézetünknel biztosítják, a dohány és szőlő termések biztosításánál is a legjutányosabb díjazásban részesülnek.

Az első magyar általános biztosító társaság

alólirt főügynöksége

értesíti a nagyérdemű és különösen mezei gazdászattal foglalkozó közönséget, miszerint **ez idénre**

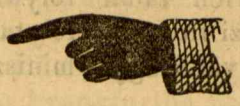
a jégelleni biztosításokat

A biztosítási tén a legszabadabb eszméknek mindenkor ezen első magyar intézet lévén kezdeményezője, jelenleg is az érdemes biztosító közönség érdekét szem előtt tartva oly reform elveket állapított meg, melyek a legnagyobb elismerésben kell hogy részesüljenek.

Igy a különböző helyek osztályozása ez idei jég idénre beszünttetett, a fokozatos osztályozás és díj emelés eltöröltetvén, csak egy osztály állapított meg, mely szerint

eltekintve a fekvéstől

ugy attól is, hogy az előbbi években valamely földdarabot jégverés ért vagy nem,

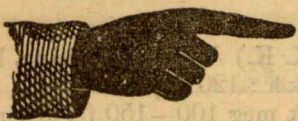

csupán csak egy és pedig — dohány és bor kivételével —

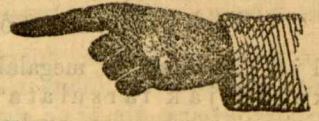
az eddigi első osztály szerénti tehát legolcsóbb díjszabály

fog alkalmaztatni.

A midőn ezen intézkedés nagy előnyére figyelmeztetjük a nagyérdemű közönséget, egyszersmind tudatjuk, miszerént a jégüzleti

tiszta nyeresemény 20%-ja

a biztosított és kárt nem szenvedett feleinknek továbbra is osztályrészüll esend.

Bővebb ugy részletesebb felvilágosítást nyerhetni az alant jegyzett főügynökségnél Aradon, ugyszintén

minden jelentékenyebb helyen a t. cz. társulati ügynök uraknál.

Arad, 1871. évi ápril 27én.

Az első magyar általános biztosító társaság aradi főügynöksége

Dániel Béla,
titkár.

May testvérek.

Nap- és esernyők rakára.

Legujabb divatú kész női öltönyök

bársony, posztó, selyem és cloth kelmékből.

RUHAKELMÉK A LEGNAGYOB B VÁLASZTÉKBAN,

u. m. gazier, barége, mozambique, lenos, popelin,

SZEGÉLYLYEL ÉS ROJTOKKAL.

JACONA, BATTIST, BRILLANTIN, PIQUE, MINDEN SZINBEN.

KÉSZ NŐI RUHÁK ÉS USZÁLYOK.

Rumburgi, hollandi, creas és fonalvásznak. Calicot, abroszok, törülközők, asztalkendők, kanavász s csinvat.

Tarka és fehér ingek. Férfi gallérok, nyakkendők és kézelők, legujabb divat szerint.

Harisnyákat fildeko czérna és selyemből, ajánl a nagyérdemű közönségnek a legjutányosabb áron

STRASSER J. GYULA.

Eső-köpenyek 4 forinttól felfelé.

Férfi és női fehérneműk gyára.